

**MINISTERE DE LA REGION DE
BRUXELLES-CAPITALE**

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE
LA REGION DE BRUXELLES-
CAPITALE ENTAMANT LA
PROCEDURE D'INSCRIPTION SUR
LA LISTE DE SAUVEGARDE
COMME MONUMENT DE LA
FACADE AVANT ET DE LA
TOITURE DE LA MAISON FORGE
SISE AVENUE PAUL DEJAER 10 A
SAINT-GILLES.

Le Gouvernement de la Région de
Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative
à la conservation du patrimoine
immobilier, notamment l'article 7;

Sur la proposition du Ministre-Président
chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi,
du Logement et des Monuments et Sites,

ARRETE :

Article 1er- Est entamée la procédure
d'inscription sur la liste de sauvegarde
comme monument de la façade avant et
de la toiture de la maison Forge sise
avenue Paul Dejaer 10 à Saint-Gilles,
connu au cadastre de Saint-Gilles, 1ère
division, section B, 4ème feuille, parcelle
n°121 en raison de son intérêt historique
et artistique, précisé dans l'annexe du
présent arrêté.

**MINISTERIE VAN HET
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST**

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE INSTELLING VAN DE
PROCEDURE TOT INSCHRIJVING
OP DE BEWAARLIJST ALS
MONUMENT VAN DE
VOORGEVEL EN HET DAK VAN
HET HUIS FORGE GELEGEN PAUL
DEJAERLAAN 10 TE SINT-GILLIS.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart
1993 inzake het behoud van het
onroerende erfgoed, inzonderheid op
artikel 7;

Op de voordracht van de Minister-
Voorzitter belast met Plaatselijke
Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en
Monumenten en Landschappen,

BESLUIT :

Artikel 1 - Wordt aangevat de
procedure tot inschrijving op de
bewaarlijst als monument van de
voorgevel en het dak van het huis Forge
gelegen Paul Dejaerlaan 10 te Sint-Gillis,
bekend ten kadaster van Sint-Gillis, 1ste
afdeling, sectie B, 4de blad, perceel nr. 12
1 wegens zijn historische en artistiek
waarde zoals nader bepaald in de bijlage
van dit besluit.

Art. 2 - Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 27-05-1999

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

Art. 2 - De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 27-05-1999

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUE.

Copie
certifiée conforme

NADINE SOUGNÉ
CHANCELLERIE

**ANNEXE A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-
CAPITALE ENTAMANT LA PROCEDURE D'INSCRIPTION SUR LA LISTE DE
SAUVEGARDE COMME MONUMENT DE LA FACADE AVANT ET DE LA
TOITURE DE LA MAISON SISE AVENUE PAUL DEJAER 10 A SAINT-GILLES**

Réf. cadastrale: 1ère division, section B, 4ème feuille, parcelle n°12 I

Description sommaire

Cet immeuble fut construit en 1898 par l'architecte Paul Hankar pour un dénommé Forge. Celui-ci avait commandé une maison avec magasin au rez-de-chaussée.

Sur une parcelle entre mitoyens, l'architecte conçut l'élévation de trois niveaux sous une bâtière de tuiles. La brique et la pierre bleue formant bandeaux animent la façade.

Le rez-de-chaussée, actuellement affecté en café, fut modifié. A l'origine, il s'ornait d'une belle devanture au châssis Art nouveau entre des montants en pierre bleue toujours en place.

Le premier étage est éclairé par un triplet de baies sous linteau métallique et coussinets de pierre. L'ouverture axiale s'ouvre sur un balcon. Les châssis, munis de petits-bois au niveau de l'imposte sont d'origine.

Le deuxième étage, percé par un triplet de baies rectangulaires, est couronné par une arcature de briques et un entablement cimenté décoré de caches-boulins et aisseliers en bois tourné sous une corniche débordante.

Les deux balcons des étages, de dimension dégressive, sont munis de garde-corps en ferronnerie de style Art nouveau géométrisant, identiques à ceux qui figurent sur les plans d'origine.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier.

Intérêt historique et artistique:

L'oeuvre de Paul Hankar mérite une grande attention car il est l'un des plus brillants créateurs de l'Art nouveau belge et une figure marquante de l'architecture en Europe à la fin du XIXème siècle.

De son père, tailleur de pierre, il retiendra le sens de l'économie dans l'emploi des formes comme dans l'utilisation même des matériaux. La pierre sera essentiellement utilisée là où sa place est indispensable. Les ferronneries, au dessin japonisant, sont remarquables et démontrent la grande virtuosité de P.Hankar dans cet art. Dans la façade de l'avenue Paul Dejaer, toutes les caractéristiques du style de Hankar sont présentes et exploitées avec une extrême finesse.

Devenu spécialiste de l'architecture domestique, il développera dans ce domaine deux typologies: celle de la maison particulière superposée à une boutique et celle de l'immeuble de rapport.

La façade, avenue Paul Dejaer, présente une devanture commerciale avec accès aux étages par une porte à droite.

Le nombre des oeuvres conservés de l'architecte justifie l'intérêt de protéger les rares réalisations subsistantes de ce maître de l'Art nouveau.

Vu pour être annexé à l'arrêté du **27 -05- 1999**

Le Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

Charles PICQUE.

VOOR EENSLUIDEND
VERKLAARD AFSCHRIFT

NADINE SOUGNÉ
KANSELARIJ

**BIJLAGE I BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE
REGERING HOUDENDE INSTELLING VAN DE PROCEDURE TOT
INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS MONUMENT VAN DE VOORGEVEL
EN HET DAK VAN HET HUIS GELEGEN PAUL DEJAERLAAN 10 TE SINT-
GILLIS.**

**Kadastrale gegevens: Kadaster van Sint-Gillis, 1ste afdeling, sectie B, 4de blad, perceel
nr. 121**

Beknopte beschrijving:

Architect Paul Hankar ontwierp dit gebouw in 1898 voor een zekere heer Forge. Deze had een woning besteld met winkelruimte op de benedenverdieping.

Op een perceel tussen aanpalende huizen ontwierp de architect een woning met drie bouwlagen onder een zadeldak met dakpannen. De afwisseling van banden in baksteen en hardsteen verlevendigen de gevel.

De benedenverdieping werd later opnieuw ingericht en is momenteel een café. Oorspronkelijk had dit gelijkvloers een mooie winkelpui met houten raamwerk in art-nouveaustijl tussen de nog aanwezige hardstenen stijlen.

De eerste verdieping wordt verlicht door drie vensters onder metalen latei en stenen imposten. Het middelste venster heeft een balkon. De ramen zijn nog origineel, met houten roedenverdeling ter hoogte van het bovenlicht.

De tweede verdieping heeft drie rechthoekige vensters en wordt bekroond met een reeks bakstenen boogfries en een gecementeerd hoofdgestel versierd met bedekte steigergaten en houten schoren onder een uitstekende kroonlijst. De twee balkons van de verdiepingen, met afnemende afmetingen, hebben een smeedijzeren borstwering in geometrische art-nouveaustijl, identiek aan de oorspronkelijke plannen.

**Waarde van het goed volgens de maatstaven zoals bepaald krachtens artikel 2, 1° van de
ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed:**

Historische en artistieke waarde:

Het oeuvre van Paul Hankar verdient grote aandacht omdat hij een van de briljantste ontwerpers is van de Belgische art-nouveaustijl. Bovendien was hij een markante figuur in de Europese architectuur van het einde van de 19de eeuw.

Van zijn vader, een steenhouwer, erfde hij de zin voor spaarzaamheid in het gebruik van vormen en in het gebruik van de materialen zelf. Hij gebruikt steen voornamelijk op plaatsen die dit vereisten. Zijn siersmeedwerk, waarin Japanse invloeden herkenbaar zijn, is opmerkelijk en tekenend voor de grote virtuositeit die P. Hankar in deze kunst aan de dag legde.

In de gevel van de Paul Dejaerlaan zijn alle kenmerken van Hankars stijl aanwezig en met een uitzonderlijke finesse toegepast.

Hankar specialiseerde zich in de woningarchitectuur en ontwikkelde op dat domein twee woningtypes : het type privé-woning boven een winkel en het type huurpand.

De gevel aan de Paul Dejaerlaan heeft op de begane grond een winkelpui met aan de rechterkant een deur die naar de verdiepingen leidt.

Het architecturale meesterschap van Hankar rechtvaardigt ten volle de vrijwaring van de zeldzame realisaties die er van hem nog bewaard zijn.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van **2.7 -05- 1999**

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

Charles PICQUE.

VOOR GENS
VERKLAARD AFSCHRIFT

NADINE BOUGNÉ
KANSELARIJ